

Maaseuturahoituksen tilannekatsaus Uudellamaalla

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 03.05.2023 § 17

Tiivistelmä

Maaseuturahoituksen lainsäädäntö on valmistunut ja tukihaut aukeavat vaiheittain. Maatalouden investointitukien ja nuoren viljelijän aloitustuen haut ovat alkaneet. Hakemuksen voi tehdä Ruokaviraston Hyrrä-asiointipalvelussa. Haku on tällä rahoituskaudella ainoastaan sähköinen. Hyrrä-asiointipalvelu on uudistunut käyttöliittymältään uudelle EU-rahoituskaudelle. Uudistunut asiointipalvelu ohjaa ja opastaa hakemuksen teossa aiempaa enemmän. Maaseudun yritystukien ja kehittämishankkeiden haut avautuvat kevään ja kesän aikana.

Muutoksia eri tukimuodoissa

Maatalouden investointituet ja nuoren viljelijän aloitustuki pysyvät pääosin ennallaan. Nykytilanteesta poiketen investoinnin toteuttamisen saa jatkossa aloittaa omalla riskillään, kun hakemus on tullut vireille. Aiemmin investoinnin toteuttamisen sai aloittaa vasta myönteisen päätöksen saatuaan.

Maaseudun yritystukia myönnetään edelleen yrityksen perustamiseen ja investointeihin. Lisäksi uutena mukana on myös kehittämisavustus, jolla tuetaan asiantuntijapalveluiden hankkimista yrityksen eri kehittämisvaiheissa. Uutena tukimuotona on maatalouden kokeilutuki, jota voidaan myöntää uudenlaisen maataloustoiminnan kokeiluihin, esimerkiksi uusien liikeideoiden testaamiseen. Maatalouden kokeilutukea haetaan Leader-ryhmästä. Kokeilutukea voi saada toiminnan laajuudesta riippuen 2500 €, 5000 € tai 7500 €. Tähän saakka kaikkia yritystukia on voinut hakea joko ELY-keskuksesta tai Leader-ryhmästä. Vuodesta 2023 lähtien Leader-ryhmien rahoitus painottuu erityisesti aloittaviin yrityksiin, jotta maaseudulle saataisiin uusia yrittäjiä ja yrityksiä. Käynnistämisyavustuksilla voidaan tällöin tukea myös yritystoiminnan kokeilua tai osa-aikaisen yritystoiminnan aloittamista.

Kehittämishankkeina rahoitetaan edelleen koulutus- ja tiedonvälityshankkeita, yleishyödyllisiä investointeja, laajakaistarakentamista, kylien kehittämistä, elinkeinojen kehittämistä sekä innovaatiohankkeita. Osaaminen, innovaatiot ja digitalisaatio ovat läpileikkaavia teemoja kaikissa toimissa. Uutta on entistäkin voimakkaampi painotus ympäristö- ja ilmastotoimiin. Entistä enemmän rahoitetaan yleishyödyllisiä investointeja luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi sekä investointeja ja kehittämistoimia luonnonvarojen kestävä hoidon edistämiseksi ja ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi. Yritysrühmähankkeiden lisäksi vuodesta 2023 lähtien rahoitetaan myös viljelijäryhmähankkeita, joilla mm. nykyaikaistetaan maatiloja ja parannetaan niiden kilpailukykyä. Älykkäät kylät -toimenpiteellä edistetään kylien tai kuntien digitalisaatiota ja uudistumista: kylät voivat hakea rahoitusta erilaisiin digitalisaatioon liittyviin kokeiluihin ja myös muihin uusiin ratkaisuihin. Kyliltä edellytetään yhteistyötä muiden kylien, kunnan tai muun yhteisön kanssa. Leader-ryhmistä voi hakea rahoitusta lähes kaikkien muiden välineiden lisäksi pieniin, korkeintaan 8000 euron kehittämissankkeisiin tai yleishyödyllisiin investointeihin. Näiden pienten hankkeiden hakumenettely on muita hankkeita kevyempi.

Maaseuturahoituksen päätösten yhteensovittaminen Uudellamaalla

Maaseuturahoituksen valintamenettely on annettu lainsäädännössä. Vuodessa tulee olemaan kolme valintajaksoa. Uudenmaan maaseudun kehittämissuunnitelman tavoitteita tukevia toimenpiteitä rahoitetaan eri painotuksella ELY-keskuksessa ja Leader-ryhmissä. Uudenmaan ELY-keskuksen rahoituksessa priorisoidaan elinkeinojen kehittämistä, maatilojen ja sitä kautta ruokahuollon kannattavuutta, energiaomavaraisuutta sekä ilmastokestäviä ratkaisuja. Toteutuksessa suositaan laajoja, koko Uudenmaan aluetta hyödyttäviä tai laajemmin toimialaa hyödyttäviä kokonaisuuksia sekä hankkeita, joihin liittyy laajaa yhteistyötä. Rahoituksen hyötyä priorisoidaan harvaan asutun maaseudun, ydinmaaseudun ja kaupungin läheisen maaseudun alueille. Maaseutuohjelman kaikkien alueellisten tavoitteiden ja parhaan mahdollisen tuloksen saavuttamiseksi työtä on jaettu Uudenmaan ELY-keskuksen ja alueen neljän Leader-ryhmän kesken.

Maria Konsin-Palva Uudenmaan ELY-keskuksesta esittelee asian.

Päätösesitys:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö esittää, että MYR merkitsee tilannekatsauksen tiedoksi. Lisäksi maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö esittää, että maaseuturahoituksen valintapäätökset tuodaan tiedoksi MYRS:iin ja MYR:iin ja maaseuturahoituksen toimeenpanosta raportoidaan sovitusti.

Asian käsittely:

Maria Konsin-Palva esitteli asian.

Päätös:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö esitti, että MYR merkitsee tilannekatsauksen tiedoksi. Lisäksi maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö esitti, että maaseuturahoituksen valintapäätökset tuodaan tiedoksi MYRS:iin ja MYR:iin ja maaseuturahoituksen toimeenpanosta raportoidaan sovitusti.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Maria Konsin-Palva

Maakunnan yhteistyöryhmä 12.05.2023 § 18
113/00.04.04/2023

Esittelijän päätösesitys:

Maakunnan yhteistyöryhmä merkitsee asian tiedoksi. Lisäksi maakunnan yhteistyöryhmä päättää, että maaseuturahoituksen valintapäätökset tuodaan tiedoksi MYRS:iin ja MYR:iin, ja että maaseuturahoituksen toimeenpanosta raportoidaan sovitusti.

Asian käsittely:

Maria Konsin-Palva ja Kari Koivisto Uudenmaan ELY:stä esittelivät asian.

Maakunnan yhteistyöryhmä totesi, että maaseuturahoituksen kohdentuminen ei vastaa rahoituksen vaikuttavuudelle asetettuja tavoitteita.

Nykyisillä jakoperusteilla rahoitus väistämättä kohdentuu alueille, joilla on vähän toimeliaisuutta ja väestöä. Näillä alueilla on haasteita aikaansaada hyviä kehittämishankkeita tai löytää kehitettäviä kohteita. Uudellamaalla on kaupunkien läheistä ja ydinmaaseutua, missä on kehittämiskohteita ja rahoitettavaksi soveltuvia hankkeita, mutta rahoitus ei kohdennu näille alueille.

Uudenmaan maakunnan yhteistyöryhmä katsoo, että maaseudun rahoituksen kohdentumista on arvioitava uudelleen niin, että rahoituksella saadaan aikaan vaikuttavuutta ja maaseudun elinvoimaisuutta tuetaan kaupunkien läheisellä ja ydinmaaseudulla.

Päätös:

Maakunnan yhteistyöryhmä päätti

- **merkitä selostuksen tiedoksi**
- **että Maaseuturahoituksen valintapäätökset tuodaan tiedoksi MYRS:iin ja MYR:iin ja maaseuturahoituksen toimeenpanosta raportoidaan sovitusti**
- **että Uudenmaan liiton toimisto selvittää, miten maaseuturahoituksen kohdentumista olisi mahdollista tarkistaa niin, että sen vaikuttavuus lisääntyy ja rahoituksella saadaan toteutettua entistä paremmin suunnitelman tavoitteita valtakunnan tasolla.**